

ક્રિમી.કેસ નંબર 136-2010 ના કામે આંક :૧ લગત હુકમ

કેસનુ રેકર્ડ ધ્યાને લીધુ. લાંબા સમયથી ડોરમેટ ઉપર ફાઈલ છે. આરોપી તથા ફરીયાદી પણ મળી આવતા નથી. લાંબા સમયથી પોલીસ અન્ય આરોપીને હાજર રખાવવામા સફળ રહેલ નથી. જેથી કેસ આગળ ચલાવ્યા બાદ પણ કોઈ પ્રગતિ થઈ શકે તેમ જણાતુ નથી. આરોપીના ઝડપી ટ્રાયલના હકો સબંધે નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા CRIMINAL MISC.APPLICATION (FOR QUASHING & SET ASIDE FIR/ORDER) NO. 20191 of 2014 HONOURABLE MR.JUSTICE J.B.PARDIWALA SIR in the matter of DHIRAJLAL DEEPCHAND SHAH Versus STATE OF GUJARAT ના કામે ઠરાવેલ છે કે, Having heard the learned counsel appearing for the parties and having gone through the materials on record, the only question that falls for my consideration is whether the prosecution should be dropped against the applicant herein on the ground that his right to have a speedy trial as embodied under Article 21 of the Constitution could be said to have been violated.I am not going into the merit of the matter because I am of the view that this is a case wherein the prosecution deserves to be dropped so far as the applicant is concerned, on the ground that his right to have a speedy trial under Article 21 of the Constitution has been infringed.

જુના કેસો સબંધે નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ તરફથી પણ અવારનવાર આદેશો આપવામા આવેલ છે. કેસોના ઝડપી નિકાલ તથા પુનઃ મુલ્યાંકન સબંધે (૧) નામદાર ગુજરાત સ્ટેટ લીગલ સર્વિસીસ ઓથોરીટીના પત્ર નં.૧૭૮/૧૮ તા.૨૩-૧-૧૮ તથા (૨) નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટના પત્ર નં.૧૮૩/૧૭ તા.૨૦-૧-૧૭ તથા ત્યાર બાદના પત્રો વંચાણે લીધા.નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ તરફથી અવારનવાર જુના તથા હળવા પ્રકારના કેસોનો નિકાલ કરવાની કામગીરી સબંધે આદેશો કરવામા આવેલ છે. આરોપી ઉપર વારંવાર આ અદાલત તરફથી પ્રોસેસ કાઢવામાં આવેલ છે, જે બજે કે વગર બજે પણ પરત આવેલ નથી. જે સબંધે અદાલત તરફથી અવારનવાર પોલીસ એજન્સીને અન્ય કેસોમા પણ ખુલાસા પુછવામા આવેલ છે. જે સબંધે પોલીસ એજન્સી દ્વારા પણ બજવણી થઈ શકે તેમ ન

હોવાની હકીકતો જણાવેલ છે. ફરીયાદપક્ષ આરોપીને અદાલત સમક્ષ હાજર કરી શકેલ નથી.

નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે AIR 2012 SC 3217 Hon'ble Judges:H.L.Dattu and Chandramauli Kr.Prasad JJ. Ranjan Dwivedi Versus C.B.I., Through The Director General with Ac. Sudevananda Avadhuta Versus C.B.I., Through The Director General ના ચુકાદામા ઠરાવેલ છે કે ક્રિમીનલ કોર્ટોએ ઉચિત કેસોમા ક્રિ.પ્રો. કોડ ક. ૨૫૮, ૩૦૯, ૩૧૧ ના પાવર્સ ન્યાયના હીતમા વાપરવા જોઈએ, જેમા નામદાર એપેક્ષ કોર્ટે ઠરાવેલ છે કે, The criminal courts should exercise their available powers, such as those under Sections 309, 311 and 258 of the Code of Criminal Procedure to effectuate the right to speedy trial. A watchful and diligent trial Judge can prove to be a better protector of such right than any guidelines. In appropriate cases, jurisdiction of the High Court under Section 482 CrPC and Articles 226 and 227 of the Constitution can be invoked seeking appropriate relief or suitable directions.

જે સંબંધે નામદાર બોમ્બે હાઈકોર્ટનો ચુકાદો Mulchand Motilal Raka v The State of Maharashtra & Anr. 1996(2) Crimes 177 (Bom) ધ્યાને લેતા તેમા ઠરાવેલ છે કે, Section 258 of the Code which empowers to stop the proceedings in certain cases is intended to meet with certain situations, where the presence of accused persons cannot be secured or presence of any important witness cannot be secured by the prosecution, which is necessary for the trial of the case. Therefore, where the Magistrate does not find it possible to dispose of the matter by adopting normal procedure contemplated by the Code for one reason or other as herein above stated, in such situation it would be open to the Magistrate to stop further proceedings of the case. Section 258 of the Code can be resorted to where the special or unusual circumstances exist, such as non-appearance of the accused before the Court for considerable time or of the important witness of

the prosecution, which make it difficult or impossible for the Magistrate to proceed with the case in normal way. Therefore, in such situation, where the Magistrate finds it difficult to decide the case on merit, without any hindrance, in the normal manner, as per procedure under the Code, the provisions of section 258 of Code can be resorted to. "

નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતનો ચુકાદો AIR 2009 SC 1822 Hon'ble Judges:D.K.Jain and R.M.Lodha JJ. Vakil Prasad Singh Versus State Of Bihar વંચાણે લેતા તેમા નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવેલ છે કે, It is, therefore, well settled that the right to speedy trial in all criminal persecutions is an inalienable right under Art. 21 of the Constitution. This right is applicable not only to the actual proceedings in court but also includes within its sweep the preceding police investigations as well. The right to speedy trial extends equally to all criminal prosecutions and is not confined to any particular category of cases. In every case, where the right to speedy trial is alleged to have been infringed, the court has to perform the balancing act upon taking into consideration all the attendant circumstances, enumerated above, and determine in each case whether the right to speedy trial has been denied in a given case.

25 Where the court comes to the conclusion that the right to speedy trial of an accused has been infringed, the charges or the conviction, as the case may be, may be quashed unless the court feels that having regard to the nature of offence and other relevant circumstances, quashing of proceedings may not be in the interest of justice. In such a situation, it is open to the court to make an appropriate order as it may deem just and equitable including fixation of time frame for conclusion of trial.

જે ચુકાદાની હકીકતો જોતા પણ આ કામે આરોપીના બંધારણીય હકોનો ભંગ થતો હોવાનું જણાય છે. આ જ સંબંધે નામદાર મધ્યપ્રદેશ હાઈકોર્ટનો ચુકાદો State of M.P., Appellant v. Kalu Thawar and another,

Respondents. ધ્યાને લેતા તેમા ડિવિઝન બેન્ચે ઠરાવેલ છે કે, **Police must always remember that it has a duty to the Court and they cannot just send a challan and think that the rest will be done by the court.** જેથી આ કામે પોલીસ એજન્સીને પુરતી તકો આપવા છતા આરોપીને હાજર રખાવી શકેલ ન હોઈ હાલના કામે આરોપી વિરુદ્ધ પોલીસે ચાર્જશીટ દાખલ કરેલ છે તેમ છતા આ કામે હાજર રખાવેલ ન હોઈ ગુનાની સજાનો જોગવાઈ જોતા તેમજ કેસનો પ્રકાર જોતા કેસને વિશેષ લંબાવવા માટે કોઈ કારણ જણાતુ નથી. જેથી તહોમતદાર સામેની કાર્યવાહી પડતી મુકી છોડી મુકવાનો તથા તેમની સામેનો કેસ ફેસલ કરવાનો હુકમ કરવો ન્યાયી જણાય છે.

નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે **૨૦૧૭(૧) જી.એલ.એચ. ૭૭૨ હુસેન વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયાના ચુકાદામા** બંધારણના અનુ. ૨૧ સબંધે ચર્ચા કરેલ છે, તેમજ પારા-૧૮ મા એપ્રિલ ૨૦૧૫ મા તમામ રાજ્યના મુખ્યમંત્રી તથા તમામ રાજ્યના નામદાર ચીફ જસ્ટીસ સાહેબોની મિટીંગ દરમિયાન પાંચ વર્ષથી જુના કેસોના નિકાલ સબંધે આદેશો કરેલ છે, જેમા પારા-૨૭ મા સમગ્ર ચુકાદાનો સારાંશ આપી ઠરાવેલ છે કે, (C) EFFORTS BE MADE TO DISPOSE OF ALL CASES WHICH ARE FIVE YEARS OLD BY THE END OF THE YEAR
(E) THE ABOVE TIMELINES MAY BE THE TOUCHSTONE FOR ASSESSMENT OF JUDICIAL PERFORMANCE IN ANNUAL CONFIDENTIAL REPORTS
(iii) THE HIGH COURTS MAY PREPARE, ISSUE AND MONITOR APPROPRIATE ACTION PLANS FOR SUB ORDINATE COURTS
(v) THE HIGH COURTS MAY MONITOR STEPS FOR SPEEDY INVESTIGATION AND TRIALS ON ADMINISTRATIVE AND JUDICIAL SIDE FROM TIME TO TIME.

આમ પાંચ વર્ષથી જુના કેસોનો ઝડપી નિકાલ કરવા સબંધે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના ઉપરોક્ત ચુકાદાનુ પાલન કરવાની આ અદાલતની ફરજ બની જાય છે. ઉક્ત ચુકાદામા નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે અખતરી બી. (શ્રીમતી) વિ. સ્ટેટ (૨૦૦૧)૪ સુ.કો.કે. ૩૫૫, સુરીન્દર સીંગ વિ. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ (૨૦૦૫) ૭ સુ.કો.કે. ૩૮૭, તથા એ.આર. અંતુલે વિ. આર.એસ. નાયક (૧૯૯૨) ૧ સુ.કો.કે. ૨૨૫ તથા હુસેનઆરા ખાતુન વિ. સ્ટેટ

ઓફ બિહાર (૧૯૯૫) ૫ સુ.કો.કેસીસ ૩૨૬ જેવા અન્ય ૧૨ ચુકાદાઓ ઉપર આધાર રાખી ઉપરોક્ત આદેશાત્મક સુચનાઓ આપેલ છે. જેનું પાલન નીચેની અદાલતેએ કરવાનું રહે છે, તેમજ તે સંબંધે નામદાર હાઈકોર્ટને દેખરેખ રાખવાની પણ સુચના આપેલ છે.

જેથી હાલના કામે આરોપી વિરુદ્ધ પોલીસે વર્ષો પહેલા ચાર્જશીટ કરેલ છે તેમ છતાં આ કામે આરોપીને હાજર રખાવેલ ન હોઈ ગુનાની સજાનો જોગવાઈ જોતાં તેમજ કેસનો પ્રકાર જોતાં કેસને વિશેષ લંબાવવા માટે કોઈ કારણ જણાતું નથી. જેથી તહોમતદાર સામેની કાર્યવાહી પડતી મુકી આરોપીને નિર્દોષ ઠરાવી છોડી મુકવાનો તેમજ તેમની સામેનો કેસ ફેસલ ગણવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે. મુદ્દામાલ ફરીયાદી છોડાવી ગયેલ ન હોય તો તેઓને પરત આપવો. કિંમતી મુદ્દામાલનો અપીલ સમય બાદ જાહેર હરાજી કરી તેની ઉપજેલ રકમ સરકારદાખલ કરવી. અન્ય બીન કિંમતી મુદ્દામાલ નાશ કરવો. મુદ્દામાલ સંબંધે વચગાળાના હુકમો કાયમી કરવા. કાયદાકીય રીતે આરોપી સામેના આક્ષેપો તથા ગુનામા સજાની જોગવાઈ ધ્યાને લેતાં આ અદાલત ક્રિ.પ્રો. કોડની જોગવાઈઓ મુજબ આ કેસ ફેસલ કરી શકે તેમ ન હોઈ તે સંજોગોમા આ કામે વિગતવારનો ચુકાદો આપવામાં આવેલ છે. જે ચુકાદો કોન્ટેસ્ટ થયેલ ન હોઈ આ કેસ અધર બાય જજમેન્ટ (ઓ.બી.જે.) માં ગણવાનો રહેશે, તેમજ આ હુકમ આંક-૧ નીચે રાખવા હુકમ કરવામાં આવે છે.

વધુમા આરોપી જ્યારે મળી આવે ત્યારે તેઓ સામેની ન્યાયિક કાર્યવાહી હાથ ધરવા સંબંધે ફરીયાદપક્ષને ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમ ક. ૩૦૦(૫) હેઠળ પરવાનગી પણ આપવામાં આવે છે, જેની પણ નોંધ કરવામાં આવે છે.

આજરોજ તારીખ :- ૧૦ જુલાઈ સને ૨૦૨૧ ના રોજ ખુલ્લી અદાલત માં વાંચી સંભળાવી જાહેર કરવામાં આવ્યો.

		(બી. જે. પટેલ)
		એડીશનલ મેટ્રોપોલીટન મેજીસ્ટ્રેટ (કોર્ટ નં.૪)
		અ મ દા વા દ.
		કોડ નંબર જી.જે. ૦૦૯૭૭